

12 TOOLS VOOR GESPREKKEN MET MENSEN DIE JE NIET KENT OVER THEMA'S DIE ERTOE DOEN

Van 2020 tot 2022 probeerde Door to Door in meerdere steden creatieve manieren uit om in gesprek te gaan met voorbijgangers of bewoners van één straat. Hier vind je 12 tools die we vanuit die ervaring graag doorgeven als de fijnste en meest inspirerende...

Wij delen onze tools in drie types in:

- 1) **Op straat:** met passanten in de publieke ruimte, op een plein, in een park...
- 2) **Deur aan deur:** aan de deur bij mensen, na aanbellen - zij spelen dus 'thuis'
- 3) **Op afspraak:** met mensen die zich op een of andere manier hebben opgegeven voor het gesprek, en er dus tijd voor hebben gemaakt en erop voorbereid zijn

Pas deze tools gerust aan naar je eigen creativiteit en goesting!
Voor goede gesprekken moeten je jezelf goed voelen bij je tool.

RUIL JE KOFFIETAS



TYPE	Deur aan deur
WAT?	Een ruiltocht met koffietassen tussen de huizen van één straat, om gesprekken los te maken rond bezit, eigenaarschap, delen, contact tussen burens.

MATERIAAL	- Eén koffietas - Eenvoudige langwerpige kaartjes (die in een koffietas passen) met daarop voorgedrukt: 'mijn huisnummer' en 'wat ik nog zou kunnen delen' (plus twee lege vakken waar mensen hun antwoord kunnen invullen) - Een pen of stift
CONTEXT	Deze tool is bedacht tijdens Door to Door in Ninove, een stad waar men prat gaat op een lange traditie van koffiedrinken ('Ninovieters, kaffegieters'). In vele culturen symboliseert koffie 'bijpraten', 'delen' en 'gastvrijheid'. Hoe bel je bij mensen aan met een goede reden? Hoe breng je burens in één straat meer in contact? Daar biedt deze tool naar onze ervaring een goed antwoord op.
HOE?	Je belt bij het eerste huis aan met een koffietas. Je vraagt bewoners of ze die tas willen ruilen tegen een tas van henzelf. Die ruil je dan weer aan het volgende huis - en zo verder tot er in de hele straat telkens één koffietas tussen burens verhuisd is. Dit gebeurt dus volgens het principe van 'de ruiltocht'. Vragen om een tas te ruilen kan dienen als een kleine opwarming voor een gesprek over thema's als privaat bezit, dingen delen, speciale talenten, sociale cohesie in de buurt... Vragen die je kan stellen: - Deel je soms dingen met je burens? - Is dat contact veranderd door de jaren? Waaraan ligt dat? - Zijn er dingen die je nodig hebt en graag van burens zou krijgen/lenen? - Zouden we meer moeten delen in deze tijden? Waarom? - Heb je daar bepaalde dromen of ideeën over? Je kan mensen ook een voorgedrukt smal kaartje laten invullen met hun huisnummer en wat ze naast hun tas nog zouden zien zitten om te delen met hun burens: iets waar ze goed in zijn, iets wat ze te veel hebben, iets waar ze anderen mee zouden kunnen helpen... (In Ninove verscheen er op de kaartjes: 'speelgoed', 'een Libanese maaltijd', 'al wat er nodig is', 'een gratis beeldhouwwerk'). Je stopt het ingevulde kaartje in de tas die je van deze persoon kreeg en geeft het mee af bij het volgende huis waar ze een tas willen ruilen. Zo drinken burens op het einde van je trip dus uit elkaars koffietas. Dankzij het ingevulde kaartje weten ze van wie die nieuwe tas komt en wat die buur nog zou kunnen of willen delen. Wie weet komt daar ooit een nieuw soort contact uit?
EXTRA	De kracht van deze methodiek is dat hij start met een heel concrete vraag/opdracht als je aanbelt. Verrassend genoeg ging bijna iedereen daar vlot op in: een ideale ijsbreker dus, vóór je kan overgaan naar andere vragen. De tas zelf dient als een eerste gespreksonderwerp dat de tongen losmaakt. Hou in je achterhoofd: niet iedereen schrijft graag. Je kan ook zelf hun antwoord op het kaartje schrijven en dan even polsen of het zo correct geformuleerd is.

KIES JE FOTO



TYPE	Op straat
WAT?	Een visuele tool rond een waaier aan foto's die mensen kunnen helpen om hun kijk op de samenleving uit te drukken, in antwoord op de vraag: "welke foto drukt het beste uit wat jij denkt over..."
MATERIAAL	Een kartonnen bord met 15 tot 20 foto's die samen een brede waaier afbeelden aan mogelijke gevoelens en ideeën in relatie tot het thema 'samenleven'. (Maak gerust gebruik van onze selectie aan beelden in de documentatiemap van Door to Door. Print ze en knip ze uit en kleef ze op een groot stuk karton.)
CONTEXT	We hebben deze tool getest in Kortrijk. Het bleek een vrij vlotte gespreksopener, omdat je mensen via de foto's kan vragen om iets concreets te doen.
HOE?	Vraag een voorbijganger (of een groepje passanten) of ze 10 minuten hebben om enkele foto's te kiezen of 'de fototest te doen'. Je kan verschillende vragen gebruiken om hen een beeld te laten kiezen: - Welk beeld druk jouw grootste zorg uit rond samenleven vandaag? - Wat geeft je hoop in de samenleving van vandaag? - Welk beeld zou voor jou hét verkiezingsthema moeten worden in 2024? Eens iemand een beeld gekozen heeft, kan je bijvragen stellen: - Wat moet er veranderen? Kan jij zelf iets doen? - Wat is er veranderd tegenover vroeger? Bij een klein groepje kan je iedereen vragen om elk een (verschillende) foto te kiezen, wat een boeiende groepsdiscussie kan geven.
EXTRA	Het voordeel van deze tool is dat hij heel visueel werkt, ook voor mensen die de taal minder machtig zijn. De foto's helpen de dialoog op gang komen.

JENGA TOREN



SOORT	Op straat / Op afspraak
WAT?	Een concrete visuele tool die mensen aanzet om verschillende maatschappelijke fenomenen te bespreken waar ze het lastig mee hebben. Eén voor één halen ze deze verschijnselen letterlijk weg uit de toren (= de samenleving), tot die omvalt. Je vraagt mensen om hun keuzes te verklaren.
MATERIAAL	Voor deze methodiek heb je een Jenga-toren nodig, een houten spel dat vanaf 20 € te vinden is de meeste speelgoedwinkels. Er is ook de (duurdere) XXL-versie. Op de houten blokken kleef je stickers met daarop allerlei dingen die voorkomen in de samenleving, zoals: <i>eenzaamheid, voetbal, belastingen, sociale woonblokken, schuld, sociale zekerheid, biovoeding, Facebook, werk, geweld, auto's, armoede, porno, economie, multinationals, lawaai, kapitalisme, plastic, drugs, familie, school, banken, werkloosheid, afval, schoonmaken, vlees, subsidies, CD&V, gays, fashion, pensioen op 67 jaar, racisme, verkeerslichten, luchtvervuiling, burgemeesters, Vooruit, winkels, N-VA, gevangenen, btw, rijkdom, fietsen, het gerecht, geboortebeperving, technologie, moskee, CEO's, geneesmiddelen, speeltuinen, kunst, politie, vluchtelingen, prostitutie, verkiezingen...</i> Daarnaast ook lege stickers of post-its die op de blokken passen, waarop mensen dan zelf alternatieven kunnen schrijven.

CONTEXT	We hebben deze tool voor het eerst getest in Kortrijk. Hij werkt goed in een winkelstraat of op een plein, omdat passanten vanzelf nieuwsgierig worden.
HOE?	Start het gesprek met een vraag: “Wat zou jij graag zien verdwijnen om onze samenleving aantrekkelijker te maken?” Vraag mensen om het gekozen blokje dan voorzichtig uit de toren te schuiven. Rond elk fenomeen kan je een korte dialoog voeren op basis van drie vragen: • Waarom nam je precies dit fenomeen weg? • Wat of wie zou er moeten veranderen om het ook echt te doen verdwijnen uit onze samenleving? • Wat zou je daar zelf aan kunnen doen? Schrijf het antwoord op de laatste vraag (of een meer algemeen alternatief voor het verwijderde blokje) op een post-it of sticker en plak die boven het oorspronkelijke woord. Met die alternatieve blokken kan je dan een nieuwe toren beginnen bouwen naast de andere. Je kan ook zelf meedoen: na elk blokje kies je zelf een fenomeen dat jij zelf weg wil en leg je uit waarom. Zo wordt het gesprek een gelijkwaardige uitwisseling, en niet gewoon een interview. Je kan zo verder gaan tot de toren omver valt, of tot wanneer je gesprekspartner aangeeft dat het tijd wordt om af te ronden. Een variant voor op straat, maar dan met lege blokken (dus zonder voorgeschreven woorden): • Je vraagt voorbijgangers om op een lege sticker één fenomeen neer te schrijven waar ze niet van houden (in de samenleving of in deze stad). • Daag ze uit om breed te denken: het kunnen zowel heel kleine als heel grote dingen zijn (duivenstront, één specifieke politicus, eerder abstracte tendensen...). Maar het zou wel goed zijn dat ook andere mensen zich iets bij het woord kunnen voorstellen (dus niet al te persoonlijke dingen). • Probeer een korte dialoog op gang te brengen op basis van hun keuzes: “Waarom koos je hiervoor?”, “Wat kan eraan gebeuren?” Intussen kleef je hun antwoord op een blokje en bouw je langzaam de toren op. • Wanneer alle blokjes beschreven zijn en de hele toren is opgebouwd met dingen die passanten weg willen, kan je bovenstaande methodiek gebruiken om de toren weer af te bouwen.
EXTRA	Deze tool maakt het makkelijker om een gesprek te beginnen, maar moeilijker om het daarna te verdiepen (gebruik de Door to Door-flowchart voor tips daarvoor).

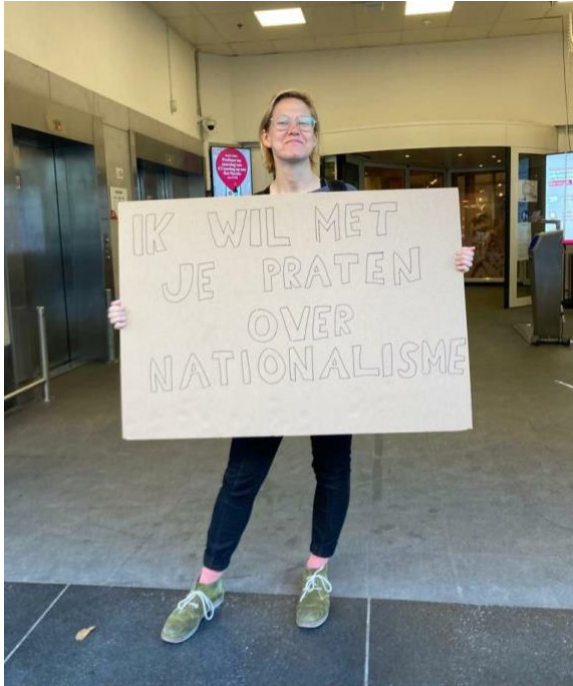
KIJK OP CULTUUR



TYPE	Deur aan deur / Op straat
WAT?	Een (foto)tool om met mensen in gesprek te gaan over hun kijk op kunst en cultuur in hun leven, of over een omstreden symbool, gebouw of monument in de stad.
MATERIAAL	- Een oorspronkelijk beeld van een bekend cultuurhuis - Een 20-tal prints van datzelfde beeld (al dan niet in een gefotoshopte versie), waarop mensen zelf iets kunnen toevoegen aan het gebouw of standbeeld. Achteraf kan je hun versies ook ergens publiek uithangen. - Een stift
CONTEXT	Deze tool werd bedacht in Dilbeek, waar cultuurcentrum Westrand zich aan het publiek presenteert met op zijn dak het controversiële opschrift 'Dilbeek, waar Vlamingen thuis zijn'. Daar ter plekke had de tool twee functies: 1) een gesprek aanknopen over de waarde van kunst en cultuur, 2) meer inzicht verwerven in hoe Dilbekenaars kijken naar de Vlaamse identiteit in een meertalige gemeente in de Brusselse rand. Best kies je één van beide functies, om het zo helder mogelijk te houden.

HOE?	Deze tool kan met twee doelen gebruikt worden, elk met een andere aanpak: 1) Hoe kijken mensen naar kunst en cultuur? Neem/zoek een beeld van een symbolische cultuurplek in je stad: de schouwburg, het CC, een museum... Spreek mensen op straat of in de wijken aan met deze foto: "Ken je dit gebouw?" of "Ik ben op zoek naar dit gebouw, kan u mij helpen?" (In Dilbeek bleek de helft van de aangesproken bewoners van één straat het CC niet te herkennen.) Verdere vragen kunnen dieper graven in hoe mensen naar kunst kijken: Wanneer of waarvoor kom je op deze plek? Wat associeer je ermee? Wat zou er voor jou moeten gebeuren om er vaker heen te gaan? Wat denk je over kunst in het algemeen? Ben je zelf creatief bezig? Moet de overheid kunstenaars ondersteunen met subsidies, of niet? 2) Wat denken mensen over een controversieel lokaal symbool? In Dilbeek toonden we onze gesprekspartners ook een tweede foto van het CC, waarop de zin 'Waar Vlamingen thuis zijn' was uitgewist. We vroegen welke slogan zij graag op zo'n zichtbare plek zouden laten zetten, als boodschap voor de hele gemeente? Vanzelf kom je uit bij hun kijk op de Vlaamse taalpolitiek en op samenleven in het algemeen. Mensen konden hun slogan dan met een stift zelf invullen op de foto. (Zo schreef iemand: "Dilbeek, doe yoga en geloof in God"). Zo heeft elke gemeente wel een twistpunt: een koloniaal standbeeld, een nieuw bouwproject, het stamcafé van een lokale (politieke) vereniging... Het symboliseert tegenstrijdige opinies in een minimaatschappij. Dat maakt van zo'n beeld een goed startpunt voor een breder gesprek. Voor tips om dat gesprek dan te verdiepen: zie het document 'The art of dialogue'.
EXTRA	Hou in je achterhoofd: voor sommige mensen is het hoogdrempelig om ter plekke zomaar een nieuwe slogan te bedenken. Als je daarop inzet, kan je ook zelf een suggestie doen op basis van wat mensen zeggen, en die zin er dan zelf bijschrijven.

PANCARTES



TYPE	Op straat
WAT?	Een heel eenvoudige maar efficiënte tool die je onderwerp of je vraag openlijk weergeeft op een kartonnen bord. Daarmee loop je rond of ga je op een drukke plek staan. Aangezien zo'n bord sowieso extra aandacht trekt, reageren passanten soms al vanzelf, of komen ze spontaan meer uitleg vragen.
MATERIAAL	- Een stevig kartonnen bord - Dikke stiften of verf

CONTEXT	Dit is een goede tool om gesprekken los te maken vanuit directe provocatie, of om jezelf erg zichtbaar te maken in de publieke ruimte.
HOE?	Maak een kartonnen bord met een heldere vraag of boodschap, zoals: - “Gezocht: trotse Vlaming” - “Wie geef jij de schuld?” - “Ik wil over nationalisme praten” Kies een drukke plek en nodig voorbijgangers uit om op je boodschap te reageren. Soms zal je daar zelf wat moeite voor moeten doen, soms zullen mensen je spontaan benaderen.
EXTRA	Met deze tool sta je erg te kijk. Het voordeel daarvan is dat het niet zo moeilijk is om met mensen in gesprek te raken. Tegelijk kan je je op een drukke plek ook snel wat verlaten voelen als er weinig reactie komt. Bij deze tool is het fijn om te weten dat er andere dialoog-vrienden in de buurt zijn.

STRAATNAMEN



TYPE	Deur aan deur
WAT?	Gesprekken aanknopen in een straat met een naam die vanzelf al een boeiend gespreksthema oproept. (bv. Leopold II-Laan, Toekomststraat, Verzetsskaai)

MATERIAAL	- Eventueel een paar lege papieren en een clipboard om antwoorden op neer te schrijven, als je eerder de rol van onderzoeker wil vertolken. - Eventueel een fototoestel om snel een foto te nemen van bewoners op hun drempel, vanzelfsprekend met hun toestemming.
CONTEXT	Het helpt altijd om een goede reden te hebben om bij mensen aan te bellen. De naam van hun straat is zo'n handig vertrekpunt, als die te linken valt aan een specifieke vraag of afgelijnd gespreksthema. In Kortrijk deden we de test in de Passionistenlaan: we vroegen naar de passies van de bewoners, als een icebreaker voor een langer gesprek over hun kijk op de brede samenleving.
HOE?	Google de lijst van straatnamen in jouw stad of gemeente. Zo bots je soms op verrassende gespreksonderwerpen. Je belt aan en kiest zelf hoe je je introduceert: - Openlijk zeggen wie je bent en waarom je dit doet (voorkeur) - Jezelf voorstellen als een soort nieuwsgierige onderzoeker In beide gevallen kan het helpen om een tijdsduur aan te geven: "Hebt u even vijf minuten voor een vraag?" Dan zie je wel hoelang mensen uiteindelijk hebben. In Kortrijk gaf dat soms gesprekken van een vol uur. Leg de link met de straatnaam en kies wat je wil te weten komen, bijvoorbeeld: - Toekomststraat: "Sorry om te storen, ik was gewoon benieuwd naar wat mensen in de Toekomststraat denken over die toekomst. Ben je optimistisch of pessimistisch? Of 'Waarvan droom je voor deze straat?'" - Leopold II-laan: "Zouden we die naam nu moeten veranderen of niet? Zo ja, welke naam zou je dan verkiezen?" - Vlaanderenstraat: "Ben je er trots op om in deze straat te wonen? Wat denk je van Vlaanderen vandaag? Waar droom je van?" - Verzetskaai: "Waartegen zouden we ons vandaag meer moeten tegen verzetten, volgens jou? Welk verzet steun je zelf?" - Vooruitgangsstraat: "Wat betekent vooruitgang voor jou? Heb je zelf het gevoel dat je er de afgelopen jaren op vooruit gegaan bent? Wat zou je in deze stad een grote stap vooruit vinden?"
EXTRA	Deze tool is vooral een icebreaker om het gesprek op te starten. Tips voor verdere verdiepende dialoog vind je in de brochure 'The art of dialogue' en op de Kaart en de Flowchart van Door to Door. Je zou rond deze tool ook een breder project kunnen opzetten, dat de verzamelde antwoorden later teruggeeft aan de straat, bv. in de vorm van een reeks portretten van bewoners met telkens een kernachtige quote. Daar moet je dan wel duidelijk over zijn: wat zal er met die foto gebeuren?

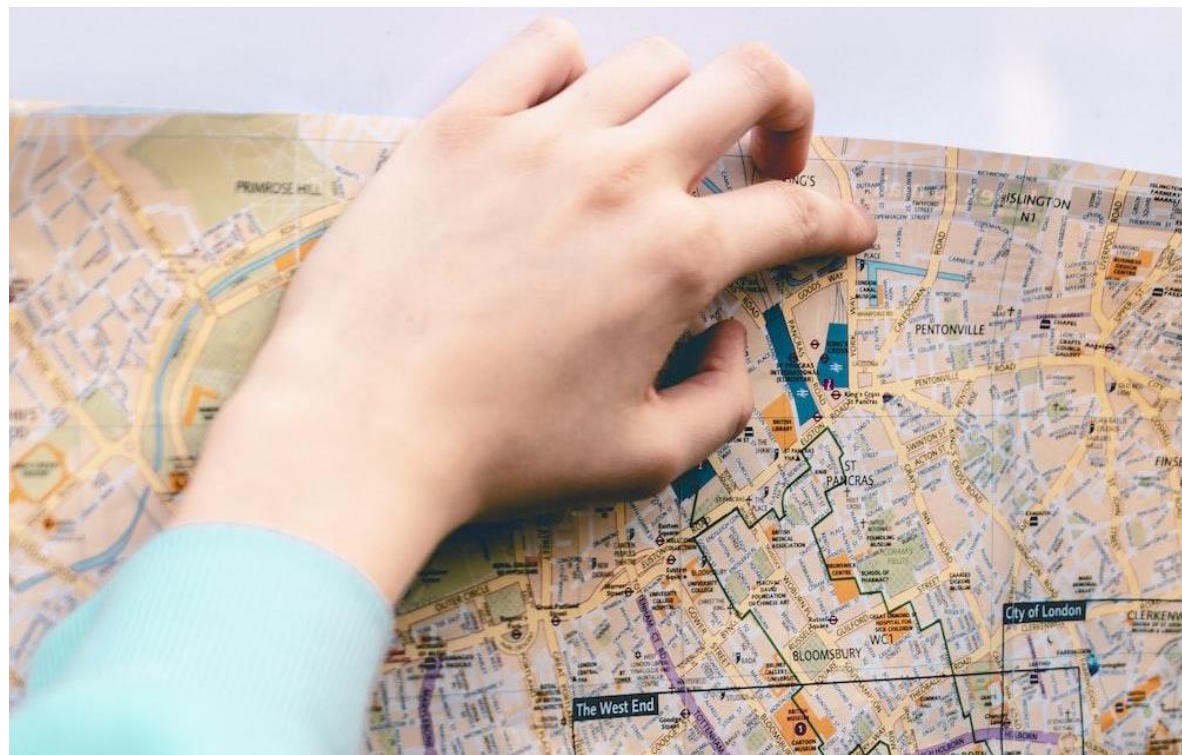
SALON OP STRAAT



TYPE	Deur aan deur / Op straat
WAT?	En dubbele tool, gebaseerd op het idee om van de publieke ruimte een huiskamer te maken. Ga in een specifieke buurt eerst rondbellen op zoek naar een ruime zetel en zet die dan ergens op straat of op een pleintje neer. Zo nodig je passanten uit om naast jou in die zetel in gesprek te gaan, met of zonder koffie en taart.
MATERIAAL	Als je voor deel 1 kiest, is de uitdaging om alles even te lenen bij omwonenden, en daarvoor te beginnen aanbellen bij mensen. Als je alleen voor deel 2 gaat, maak je je salon zo simpel of gezellig als je wil, met: - Koffie, thee, koekjes, cake... - Bestek, borden, koffietassen... - Een twee- of driezit - Kamerplanten

	- Een staande lamp - Kadertes met foto's - Enkele vloertapijten - Een opgezette hond - ...
CONTEXT	Hoe maak je voorbijgangers duidelijk wat je bedoeling is? Een zetel met een lege plek communiceert dat eigenlijk al vanzelf, gewoon op het zicht. In Antwerpen, Dilbeek en Etterbeek installeerden we met Door to Door zelf een heus salon, compleet met planten en een staande lamp, of met krijtlijnen op de grond om een open huis op te roepen als in de film Dogville van Lars von Trier. Een comfortabele zetel op straat geeft rust in alle drukte en nodigt mensen uit om even neer te zitten.
HOE?	Deze tool is tweeledig, maar je kan ook voor één fase gaan: 1) Deur aan deur: bel aan in de buurt met de vraag of je voor een paar uur iemands zetel (en/of andere salonstukken) zou mogen gebruiken. Dit is natuurlijk een vreemd verzoek, maar precies daarom een goede aanleiding voor een gesprek over bezit, privaat eigendom, vertrouwen, cocoonen... Ook als mensen niet ingaan op je vraag om even een zetel te mogen gebruiken, kan je toch een vruchtbaar gesprek hebben. Meer zelfs: een concreet verzoek om hulp is een dankbaar uitgangspunt om deur aan deur te gaan bellen. Sommige mensen helpen sneller een handje dan dat ze een gesprek willen aanknopen. 2) Op straat: installeer de zetel en alle andere mogelijke salonstukken ergens buiten, best op een publieke plek met nogal wat passage. Ga aan één kant van de zetel zitten en bied gerust thee, koffie en koekjes/cake aan als extra uitnodiging. Eventueel kan je op een stuk karton zelfs een specifieke vraag of gespreksonderwerp zichtbaar maken (zie de tool 'pancartes'): waarover zou jij het graag hebben met mensen? Je kan enkele simpele 'huisregels' opstellen voor je zetelgesprekken, zoals 'max 20 minuten', 'iedereen stelt om beurten een vraag', 'wie een koekje wil, moet eerst een persoonlijke vraag beantwoorden'... (Speelse) regels kunnen het gesprek structuur geven en helpen om wat dieper te raken. Logische gespreksthema's voor deze tool zijn 'gastvrijheid' en 'huisvesting' of de vraag 'hoe thuis voel je je in deze stad?' Maar eigenlijk kan je aan deze tool elk mogelijk sociaal vraagstuk linken, of kiezen voor een open conversatie zonder vooraf bepaald thema.
EXTRA	Als je achteraf een spoor van de gesprekken wil overhouden, zou je op een tafeltje bijvoorbeeld een gastenboek kunnen leggen en mensen na jullie gesprek uitnodigen om iets neer te pennen.

KAART NAAR DE ANDER



TYPE	Op straat
WAT?	Met behulp van een kaart pols je bij voorbijgangers naar hun relatie tot 'de Ander' in de stad of gemeente. Wie zien zij als verschillend? Wie lijkt het minst op henzelf in deze stad of regio? Als conclusie schrijf je samen een gedachte uit jullie gesprek op de kaart, bij de plek waar jullie elkaar spraken.
MATERIAAL	- Een city map of andere kaart (al dan niet van de toeristische dienst) - Schrijfstiften in verschillende kleuren
CONTEXT	Deze tool kwam tot stand tijdens Door to Door in Kortrijk. We gingen er met mensen in gesprek aan de 'Leieboorden', een gezellig drukke plek in het centrum met uitzicht op het water. We 'mapten' wie Kortrijkzanen als het meest verschillend zien. Het meest terugkerende antwoord bleek 'de rijken'.
HOE?	Baken voor jezelf op de kaart af in welk deel van de stad of gemeente je je wil bewegen voor de gesprekken. Met de kaart in de hand spreek je mensen aan, een beetje zoals een toerist die zijn weg zoekt. Je legt hen uit dat je bezig bent met 'mappen' hoe mensen hier denken over 'anderen'. Mogelijke vragen: - Wie zie jij als verschillend? - Tegenover welke inwoners voel je de grootste afstand? - Waarom? Hoe komt dat? - Wanneer is die afstand misschien al eens overbrugd? Hoe voelde dat?

	Om het gesprek door te zetten of te verdiepen kan je je gesprekspartner ook de quotes uit eerdere gesprekken voorleggen. Probeer die gesprekken te linken aan jullie gesprek, bijvoorbeeld: "Persoon X vond deze groep erg verschillend, hoe kijk jij daar naar?" Zo creëer je op een bepaalde manier een gesprek tussen inwoners van dezelfde plek. Mensen zien de onzichtbare gedachten van anderen op de kaart. Schrijf aan het einde van het gesprek een veelzeggende quote op de kaart, al dan niet met de naam van je gesprekspartner.
EXTRA	Een kaart is een handig object om mensen mee te benaderen: ze zullen zich minder wantrouwig voelen als je ze aanspreekt. Met de neergeschreven quotes hou je achteraf ook een concreet spoor van al je gesprekken over. Tegelijk blijven de gesprekken niet losstaan van elkaar, maar kunnen ze zich tot elkaar verhouden.

TOLBRUG



TYPE	Op straat
WAT?	Een locatie-tool die uitgaat van een specifieke (historische) plek in de stad of gemeente. Hij is bedacht bij de Broeltorens in Kortrijk (waar schepen vroeger tol moesten betalen om de stad te mogen binnenvaren), maar op zich kan hij op elke

	brug gebruikt worden. Je 'blokkeert' de brug met geknutselde 'stop' en 'tol'-bordjes en vraagt voorbijgangers om eerst een vraag (over de samenleving) te beantwoorden voor ze mogen passeren.
MATERIAAL	- Een brug die je makkelijk kan afsluiten voor voetgangers, of waar je de doorgang van kan vernauwen - Kartonnen 'Stop' en 'Tol' - bordjes - Deze tool werkt beter met meerdere mensen om voorbijgangers aan te spreken, omdat er twee kanten zijn en je mensen moeilijk kan stoppen terwijl je nog in gesprek bent met iemand anders.
CONTEXT	Handig aan deze historische brug in Kortrijk (of andere plekken waar je een directe link kan leggen met de locatie), is dat ze het gesprek meteen helder kadert. Je kan mensen gewoon aanspreken met: "Wist je dat je hier ooit tol moest betalen om te mogen passeren? Vandaag hoef je geen geld neer te tellen, maar wel een antwoord op mijn vraag. Ok?"
HOE?	Met twee (of meer) mensen posteer je je aan weerszijden van de brug achter je zelfgemaakte stop- en tol-bordjes. Het is goed om nog wat passage te laten voor mensen die helemaal geen zin hebben in zo'n ongewenste blokkade. Je beslist zelf hoe actief of gewoon uitnodigend je mensen tot staan brengt. Een lach kan altijd helpen. Geef even aan hoelang het zal duren: "Wil u even vijf minuten een vraag beantwoorden om door te mogen?" Eens mensen zijn gestopt, kan je een vraag stellen als: - "Ben je eerder optimistisch of pessimistisch over de toekomst van onze samenleving?" - Wie betaalt in onze samenleving de tol? - ... Afhankelijk van het antwoord kan je mensen met bijvragen verder proberen te engageren in het gesprek (zie de Door to Door-flowchart voor ideeën). Vergeet niet ze op zeker moment weer door te laten gaan :-)
EXTRA	Natuurlijk kunnen ook andere bruggen (of tunnels?) tijdelijke tolbruggen worden.

DE SCHILDPAD VLAG



TYPE	Op straat / Op afspraak
WAT?	Een tool rond (nationale) clichés en de Vlaamse identiteit, op basis van een concreet alternatief voor de Vlaamse vlag. In plaats van een klauwende leeuw staat er een schildpad op, symbool voor de introverte en ietwat angstige Vlaamse aard.
MATERIAAL	- Een vooraf geschilderde vlag in de stijl van de Vlaamse Leeuw (bij Door to Door hebben we anders het exemplaar van op de foto, mail ons gerust op doortodoor@protonmail.com en we kijken hoe we die tot bij jou krijgen) - Een lijst van clichés over de Vlaming - Een paar flesjes Belgisch bier - Eventueel twee stoelen en een tafel
CONTEXT	Deze tool werd bedacht voor het Door to Door-gespreksweekend in Antwerpen, waar de Vlaams-nationalistische gedachte nogal prominent is. De bedenkers ervan zijn twee buitenlandse Door to Door-kunstenaars die al meerdere jaren in België wonen. Hun perceptie van de Vlaamse volksaard verschilt op beslissende punten van wat Vlaams-nationalisten hen graag doen geloven.
HOE?	Hijs je vlag (in dit geval van een schildpad) op een publieke plek met veel passage. Of spreid ze uit over een tafel. Het is goed om vooraf even te bedenken wat jij typerend vindt aan 'de Vlaming'. Je kan dat lijstje met karaktertrekken tijdens de gesprekken in je achterhoofd houden - of zelfs uitprinten om het aan mensen voor te leggen. (Als buitenlanders viel het ons op dat Vlamingen pas openbloeien en hun emoties tonen als ze wat

alcohol binnen hebben. Daarom boden we mensen een gratis pintje aan om in gesprek te gaan over ons voorstel voor een nieuwe vlag.

Spreek geïnteresseerde voorbijgangers aan: "We hebben hier een voorstel ontworpen voor een andere Vlaamse vlag. En aangezien jij Vlaming bent, wilden we graag jouw mening horen." Leg uit hoe Vlamingen op jou overkomen en vraag waarin dat verschilt of overeenkomt met het (zelf)beeld van je gesprekspartner. Wat is die Vlaamse identiteit nu precies? Welk ander dier kunnen mensen zich voorstellen voor op de Vlaamse vlag? En waarom?

VLAAMSE VLAG



TYPE	Deur aan deur
WAT?	Een vlag-tool op basis van een lege gele lap stof: je vraagt mensen wat ze graag op de Vlaamse vlag zouden zien staan, en dan teken je dat er samen op. Mensen kunnen hun vlag dan ook uithangen. Een goede tool om als groep te gebruiken, en allemaal hetzelfde gespreksconcept te hanteren.
MATERIAAL	- Lege gele vlaggen (zoveel als je gesprekken denkt te kunnen doen) - Alcoholstiften

CONTEXT	Deze tool kwam tot stand op de Vlaamse Feestdag van 11 juli 2021 in Neerrepen, een klein dorpje bij Tongeren. Die specifieke datum en plek hadden twee voordelen: er was een heldere context, en omdat het ging om een dorp met maar zo'n 100 huizen, hadden de vlaggen een grote impact op het straatbeeld.
HOE?	Bel aan en stel jezelf voor. Toon de lege gele vlag: "Ik wil graag de Vlaamse vlag opnieuw verbeelden, en ik ben benieuwd welk symbool jij bij Vlaanderen vindt passen om erop te zetten." Andere vragen: - Wat associeer jij met Vlaanderen? Wat typeert dit stukje land in één beeld? - Woon je hier graag? Ben je trots op Vlaanderen? - Wat zou er beter kunnen in Vlaanderen? - Wat betekent 11 juli voor jou? Vier je onze Vlaamse feestdag mee? Vraag je gesprekspartners of ze hun gekozen symbool op de gele stof willen tekenen. Als ze zich niet erg sterk voelen in tekenen, kan je zelf de alcoholstift ter hand nemen. Als afsluiter kan je mensen vragen om de vlag aan hun gevel, balkon of voortuin uit te hangen. Waarom zien ze dat eventueel niet zitten?
EXTRA	In Neerrepen gebruikten we deze tool collectief met een 10-tal kunstenaars en lokale participanten. Dat creëerde een sterk groepsgevoel en een gefocuste vorm van onderzoek: de antwoorden van mensen vielen achteraf goed te vergelijken.

DE SCHUIFTEST



TYPE	Deur aan deur / Op straat
WAT?	Een heel laagdrempelige en toegankelijke manier om mensen naar hun mening te vragen over bepaalde topics, via een kartonnen bord met schuivers op een schaal van 1 tot 10.
MATERIAAL	- Een stevig kartonnen bord met drie schuivers: maak met een cuttermes zes verticale insneden zoals op de foto en stop er drie kartonnen plaatjes tussen in een ander kleur. Aan de achterkant van deze kartonnen schuivers kan je er met wat touw en plakbond voor zorgen dat ze er niet uitvallen als ze verschoven worden. - Eventueel een fototoestel
CONTEXT	Deze tool werd ontwikkeld tijdens Door to Door Antwerpen, onder het globale gespreksonderwerp: "In welke mate is 't Stad van iedereen? Hoe thuis voelt iedereen zich in Antwerpen?" We deden deze poll op het diverse Sint-Jansplein, vooral bij nieuwkomers en mensen met een migratieachtergrond. Door zijn concrete aanschouwelijkheid werkte de tool ook goed bij mensen die minder talig zijn.

HOE?	Knutsel een kartonnen of licht houten bord zoals op de foto. Kies het globale onderwerp dat je wil bevragen, plus drie deelvragen. Vat die in drie simpele sleutelwoorden samen boven de schuivers, en voeg eventueel een Engelse vertaling en twee simpele emoticons toe ('blij' bovenaan, 'droevig' onderaan). Denk goed na over de precieze verwoording van je deelvragen, zodat ze zo eenvoudig mogelijk te beantwoorden zijn met een score. (In Antwerpen vroegen we: "Hoezee voel je je thuis in Antwerpen op een schaal van 1 tot 10?", "Hoe trots ben je op deze stad?", "Hoe optimistisch ben je over de toekomst van Antwerpen?") Kies een plein, park of winkelstraat met wat passage (of ga deur aan deur) en spreek mensen aan: "Heb je even tien minuten voor een korte bevraging over...?" Je kan mensen vragen om eerst alle drie de schuivers te verplaatsen en dan pas het gesprek te beginnen, maar het is beter om dat vraag per vraag te doen. Zodra ze met de schuiver hun score hebben aangegeven, is de logische volgende vraag: "Waarom deze score"? Van dat antwoord kan je het gesprek verder zetten. Wil je jezelf beperken tot mensen interviewen, of geef je ook zelf je scores prijs? Dat kies je zelf. Als het gesprek over één deelvraag een beetje uitdeint, kan je makkelijk switchen naar de volgende deelvraag. In Antwerpen kozen we ervoor om mensen aan het eind van het gesprek ook te fotograferen met hun score. Zo doe je tegelijk een kwantitatief onderzoek, en kan je de scores achteraf vergelijken en er een gemiddelde van berekenen. Je kan achteraf ook iets publieks doen met de foto's, maar daar moet je dan wel al duidelijk over kunnen zijn bij mensen.
EXTRA	De kracht van deze tool is dat je hem nauwelijks moet uitleggen en dat hij begint met een eenvoudige opdracht. Eenmaal de score er staat, volgt de rest van het gesprek bijna natuurlijk. Sommige mensen willen niet op de foto. In dat geval kan je hun score gewoon fotograferen zonder hen erbij.

Nieuwsgierig naar nog meer tools?

Check de lijst '12 extra tools'
in de [documentatiemap](#) van Door to Door
(met vooral tools voor 'op afspraak')